

NĂNG LỰC TUYÊN TRUYỀN CỦA CHÍNH TRỊ VIÊN Ở ĐƠN VỊ CƠ SỞ

Nguyễn Văn Nhiên
Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

Tóm tắt: Bài viết luận giải quan niệm về năng lực tuyên truyền của chính trị viên, vai trò của năng lực tuyên truyền, từ đó đề ra một số biện pháp tâm lý - xã hội phát triển năng lực tuyên truyền cho chính trị viên ở đơn vị cơ sở hiện nay.

Từ khóa: Năng lực, tuyên truyền, chính trị viên, đơn vị cơ sở.

PROPAGANDA CAPACITY OF POLITICAL OFFICERS IN GRASSROOTS UNITS

Nguyen Van Nhen
Politics Academy, Ministry of National Defense

Abstract: The article analyzes the concept of propaganda capacity of political officers, emphasizing its role and importance. It then proposes several socio-psychological measures to enhance the propaganda capacity of political officers in grassroots units in the current context.

Keywords: Capacity, propaganda, political officers, grassroots units.

Nhận bài: 14/02/2025

Phản biện: 05/03/2025

Duyệt đăng: 09/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Năng lực là một trong bốn thuộc tính tâm lý cơ bản cấu thành nên nhân cách của cá nhân - là yếu tố giúp chủ thể tiến hành có hiệu quả các hoạt động thực tiễn. Đối với chính trị viên khi có năng lực tuyên truyền sẽ tiến hành có hiệu quả hoạt động truyền bá đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và luật pháp của Nhà nước, nhiệm vụ của quân đội đến mọi cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị, góp phần hình thành và phát triển nhân cách người quân nhân. Trực tiếp đấu tranh và làm thất bại những âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù chống phá cách mạng nước ta dưới những chiêu trò “diễn biến hòa bình”, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”, “phi chính trị hóa” hòng vô hiệu hóa quân đội, xóa bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng đối với quân đội và chế độ xã hội chủ nghĩa ở nước ta. Đứng trước những yêu cầu ngày càng cao trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đòi hỏi chính trị viên cần có sự phát triển toàn diện về phẩm chất năng lực, trong đó đặc biệt chú trọng đến năng lực tuyên truyền. Vì thế, việc nắm những vấn đề cơ bản về năng lực tuyên truyền của chính trị viên sẽ là cơ sở để đề ra các biện pháp phù hợp góp phần củng cố, nâng cao năng lực tuyên truyền cho chính trị viên ở đơn vị cơ sở hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Các khái niệm cơ bản

* Khái niệm năng lực

Tác giả A.G. Côvaliov (1971), đã đưa ra khái niệm: “Năng lực là một tập hợp hoặc tổng hợp những thuộc tính của cá nhân con người, đáp ứng những yêu cầu của hoạt động và đảm bảo cho hoạt động đạt được những kết quả cao”.

Ở Việt Nam các tác giả Đặng Duy Thái, Nguyễn Văn Kiên, có cùng quan điểm cho rằng năng lực

là tổ hợp của các thành tố kiến thức, thái độ và kỹ năng cần có của chủ thể đáp ứng được yêu cầu hoạt động nhất định, bảo đảm cho hoạt động ấy đạt kết quả theo mục đích đã định.

Tác giả Phạm Đỗ Nhật Tiến (2015) đưa ra quan niệm: “Năng lực của cá nhân là tổng thể của những kiến thức, kỹ năng và thái độ cần có để xử lý thành công những công việc trong những sự đa dạng của thực tiễn”. Như vậy, việc thực hiện có hiệu quả những hoạt động trong những tình huống, ngữ cảnh nhất định là do biết sử dụng kiến thức, kỹ năng, thái độ của cá nhân.

Trên cơ sở kế thừa có chọn lọc những thành tựu của các nhà tâm lý học trong và ngoài nước, tác giả kế thừa cách tiếp cận năng lực là tổ hợp của các thành tố kiến thức, thái độ, kỹ năng phù hợp với yêu cầu hoạt động. Từ đó tác giả quan niệm năng lực như sau: Năng lực là tổ hợp các thành tố kiến thức, thái độ và kỹ năng của chủ thể, phù hợp với hoạt động nhất định, đảm bảo cho hoạt động đó đạt kết quả theo mục đích đã định.

* Khái niệm tuyên truyền

Edward Bernays định nghĩa: “Tuyên truyền là một sự nỗ lực kiên định và lâu dài để tạo ra hay phát triển các tư tưởng đã có nhằm tác động đến các mối quan hệ của công chúng với một tổ chức kinh doanh, một ý tưởng hay một nhóm”

Nguyễn Hữu Thụ cho rằng: “Tuyên truyền là quá trình tác động có mục đích tới các cá nhân, nhóm xã hội nhằm làm thay đổi nhận thức, tình cảm, thái độ và hành vi của họ”

Tác giả Đinh Thị Mai quan niệm: “Tuyên truyền là hoạt động tác động bằng cách xác định của người tuyên truyền tới người được tuyên truyền trong điều kiện và hoàn cảnh cụ thể để thay

đổi nhận thức, thái độ và hành vi của họ theo mục đích nhất định”

Trên cơ sở tổng hợp và phân tích các quan niệm về tuyên truyền, tác giả khái quát một số nội dung cơ bản mà các tác giả đề cập tới đó là:

Thứ nhất: Tuyên truyền được xem xét như là hoạt động, là quá trình tác động tới nhận thức, thái độ và hành vi con người hoặc là quá trình điều khiển, gây ảnh hưởng tới nhận thức, thái độ và hành vi con người.

Thứ hai: Tuyên truyền là một quá trình ảnh hưởng, tương tác giữa con người với con người nhằm thay đổi nhận thức, thái độ và hành vi của cá nhân, nhóm xã hội theo mong muốn của người tuyên truyền.

Thứ ba: Tuyên truyền là hoạt động hướng tới sự biến đổi ở người khác, vì thế kết quả tuyên truyền chịu sự chi phối của các yếu tố thuộc về người được tuyên truyền và được biểu hiện ở kiến thức, quan điểm và niềm tin của đối tượng tuyên truyền.

Tổng hợp những quan niệm và phân tích ở trên: *Tuyên truyền là hoạt động tác động bằng cách linh hoạt của chủ thể nhằm làm thay đổi nhận thức, thái độ, hành vi của đối tượng tuyên truyền theo mục đích đã định.*

** Khái niệm năng lực tuyên truyền*

Dựa trên cơ sở lý luận về năng lực và tuyên truyền, năng lực tuyên truyền được tiếp cận là một dạng năng lực chuyên biệt, một bộ phận cấu thành nhân cách của người lãnh đạo, quản lý bộ đội. Năng lực tuyên truyền là tổ hợp các thành tố kiến thức, thái độ và kỹ năng của chủ thể tuyên truyền, được vận dụng phù hợp với yêu cầu của hoạt động tuyên truyền nhằm làm thay đổi nhận thức, thái độ, hành vi của đối tượng tuyên truyền theo mục đích đã định.

Năng lực tuyên truyền là năng lực chuyên biệt, được cấu thành bởi tổ hợp các thành tố tâm lý như kiến thức, thái độ và kỹ năng của chủ thể. Năng lực tuyên truyền được biểu hiện thông qua “hàm lượng” tri thức, kỹ năng, thái độ chứa đựng trong hoạt động tuyên truyền. Năng lực tuyên truyền không phải có sẵn mà được hình thành và phát triển trong hoạt động tuyên truyền đảm bảo cho hoạt động đó đạt được kết quả theo mục đích đề ra.

** Khái niệm năng lực tuyên truyền của chính trị viên*

Trên cơ sở lý luận về năng lực tuyên truyền; dựa trên chức trách, nhiệm vụ của chính trị viên; thực tiễn hoạt động tuyên truyền cho thấy: Hoạt động tuyên truyền mà chính trị viên là người trực tiếp tiến hành tập trung vào việc xây dựng cho cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị có bản lĩnh chính

trị vững vàng, nâng cao phẩm chất đạo đức, lối sống, ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật quân đội, củng cố và phát huy phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ”; nhận thức rõ bản chất âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù nâng cao cảnh giác cách mạng, đấu tranh chống những quan điểm, tư tưởng và hành động sai trái, góp phần củng cố trận địa tư tưởng của Đảng trong quân đội...

Từ sự phân tích trên, chúng tôi quan niệm năng lực tuyên truyền của chính trị viên như sau:

Năng lực tuyên truyền của chính trị viên là tổ hợp các thành tố kiến thức, thái độ, kỹ năng được vận dụng phù hợp với yêu cầu của hoạt động tuyên truyền nhằm làm thay đổi nhận thức, thái độ, hành vi của cán bộ, chiến sĩ đáp ứng với mục tiêu, yêu cầu xây dựng quân đội.

Năng lực tuyên truyền của chính trị viên được cấu thành bởi các thành tố tâm lý như tổ kiến thức, thái độ, kỹ năng tuyên truyền. Các thành tố tâm lý này của chính trị viên có mối quan hệ mật thiết với nhau, mỗi yếu tố đều giữ một vị trí, vai trò nhất định. Trong đó yếu tố kiến thức giữ vai trò là cơ sở của năng lực tuyên truyền, yếu tố thái độ đối là “động lực”, yếu tố kỹ năng tuyên truyền là yếu tố quyết định trực tiếp đến sự hình thành năng lực tuyên truyền của chính trị viên.

2.2. Vai trò của năng lực tuyên truyền

Năng lực tuyên truyền của chính trị viên có vai trò rất quan trọng trực tiếp chi phối đến hiệu quả truyền bá chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, nhiệm vụ của quân đội đến với cán bộ, chiến sĩ thuộc quyền, góp phần xây dựng, củng cố sự thống nhất tư tưởng trong Đảng, tạo sự thống nhất về nhận thức, tư tưởng và hành động của cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị; làm cho quân nhân có bản lĩnh chính trị, ý chí quyết tâm chiến đấu cao sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Mặt khác, năng lực tuyên truyền của người chính trị viên để phổ biến, giải thích và thuyết phục quân nhân hiểu rõ đâu là thông tin chính thống và hiểu đúng bản chất của vấn đề, vụ việc, sự kiện diễn ra, trên cơ sở đó định hướng dư luận trong tập thể quân nhân, góp phần tạo ra sự thống nhất về nhận thức và hành động trong tập thể.

2.3. Biện pháp tâm lý - xã hội nâng cao năng lực tuyên truyền cho chính trị viên ở đơn vị cơ sở hiện nay

2.3.1. Trang bị kiến thức toàn diện, xây dựng tình cảm nghề nghiệp cho chính trị viên

Đây là biện pháp cơ bản, chỉ đạo xuyên suốt trong quá trình phát triển năng lực tuyên truyền cho chính trị viên ở đơn vị cơ sở hiện nay. Bởi lẽ,

với tư cách là chủ thể của hoạt động tuyên truyền, chỉ khi nào chính trị viên có đầy đủ hệ thống kiến thức về tuyên truyền thì khi đó sẽ hình thành thái độ tích cực, có hành vi phù hợp với yêu cầu của hoạt động nghề nghiệp. Kiến thức trong năng lực tuyên truyền của chính trị viên tồn tại với tư cách là một hệ thống kiến thức bao gồm kiến thức cơ bản và hệ thống kiến thức liên quan trực tiếp đến hoạt động tuyên truyền. Kiến thức cơ bản: bao gồm kiến thức về lý luận chính trị, về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối chính trị, quân sự của Đảng; sự hiểu biết về các Bộ luật nhà nước ban hành, điều lệnh, điều lệ, kỷ luật quân đội và sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và quân đội. Kiến thức liên quan trực tiếp đến hoạt động tuyên truyền: Những kiến thức về hoạt động công tác đảng, công tác chính trị; kiến thức về Tâm lý học, giáo dục học giúp chính trị viên tìm hiểu được đời sống nội tâm đa dạng, phong phú của các quân nhân và tập thể quân nhân.

2.3.2. Đa dạng hoá các hình thức rèn luyện kỹ năng tuyên truyền cho chính trị viên.

Kỹ năng tuyên truyền là một thành tố có ý nghĩa quyết định trực tiếp trong năng lực tuyên truyền của chính trị viên. Chính trị viên có năng lực tuyên truyền là người có sự thuần thục ở nhiều kỹ năng như: kỹ năng thiết lập mối quan hệ của, kỹ năng thấu hiểu đối tượng, kỹ năng sử dụng phương tiện, kỹ năng thuyết phục, ... Các kỹ năng này giúp chính trị viên hiểu rõ đối tượng tuyên truyền, nhanh chóng xây dựng nội dung, sử dụng hình thức và phương pháp, phương tiện trong tuyên truyền, thuyết phục cán bộ, chiến sĩ hiểu, tin tưởng và tuân theo những nội dung được tuyên truyền. Chính vì thế, việc rèn luyện các kỹ năng này là nhiệm vụ trung tâm trong rèn luyện năng lực tuyên truyền của chính trị viên.

2.3.3. Phát huy vai trò tự giác, tích cực rèn luyện phát triển năng lực tuyên truyền của chính trị viên đáp ứng yêu cầu, chức trách nhiệm vụ.

Muốn nâng cao năng lực tuyên truyền cho chính trị viên ngoài sự tác động của những yếu tố khách quan thì nhân tố chủ quan thuộc về bản

thân người chính trị viên giữ vai trò quyết định trực tiếp. Để tích cực hóa tính tự giác trong học tập, rèn luyện nâng cao năng lực tuyên truyền của bản thân. Trước tiên, chính trị viên cần xây dựng tiêu chí cụ thể để có cơ sở đánh giá một cách đúng đắn năng lực tuyên truyền cũng như kết quả rèn luyện năng lực tuyên truyền của bản thân mình. Khi xác định được những tiêu chí cụ thể, chính trị viên sẽ đánh giá được những mặt mạnh, mặt yếu trong năng lực tuyên truyền của mình; từ đó có những biện pháp tích cực trong học tập, rèn luyện nâng cao năng lực tuyên truyền theo những tiêu chí đề ra.

2.3.4. Xây dựng môi trường văn hóa tích cực, lành mạnh giúp chính trị viên rèn luyện năng lực tuyên truyền.

Để xây dựng môi trường văn hóa tích cực, lành mạnh, cần có chính sách đãi ngộ thỏa đáng đối với những đóng góp của đội ngũ chính trị viên; có cơ chế hỗ trợ nhà ở. Xây dựng mối quan hệ đoàn kết thống nhất, bầu không khí tâm lý tích cực lành mạnh trong tập thể cơ sở quân nhân, vì đây là môi trường gần gũi trực tiếp để chính trị viên tích cực rèn luyện nâng cao năng lực tuyên truyền. Phát huy tinh thần tương thân, tương ái, sẽ chia những khó khăn, vất vả trong công tác. Tất cả những yếu tố đó sẽ có tác động mạnh mẽ đến cảm xúc và hành vi của chính trị viên trong sinh hoạt cũng như trong hoạt động công tác đảng, công tác chính trị của họ.

III. KẾT LUẬN

Trên đây là một số vấn đề cơ bản về năng lực tuyên truyền của chính trị viên ở đơn vị cơ sở hiện nay. Trước những yêu cầu đòi hỏi ngày càng cao trong công tác tuyên truyền của Đảng và nhiệm vụ xây dựng, bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới; đòi hỏi mỗi chính trị viên cần nắm vững chức trách, nhiệm vụ của bản thân không ngừng phấn đấu, tu dưỡng hoàn thiện phát triển phẩm chất, năng lực. Việc nắm vững những nội dung cơ bản về tuyên truyền sẽ là cơ khoa học để lãnh đạo, chỉ huy các cấp và bản thân chính trị viên đưa ra các biện pháp để rèn luyện, phát triển năng lực tuyên truyền cho chính trị viên đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Quốc phòng (2022), *Đề án đổi mới công tác tuyên truyền miệng và hoạt động báo cáo viên trong Quân đội nhân dân Việt Nam đến năm 2025 và những năm tiếp theo*, số 2412/QĐ-BQP, Hà Nội.
2. Tổng cục chính trị, *Chức trách, nhiệm vụ, mối quan hệ công tác của các cơ quan chính trị*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội, 2007.
3. A.G. Covaliov (1971), *Tâm lý học cá nhân*, tập 2, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
4. Đặng Duy Thái (2017), *Năng lực hiểu học viên trong dạy học của giảng viên Đại học quân sự*, Luận án Tiến sĩ Tâm lý học, Hà Nội.
5. Nguyễn Văn Kiên (2018), *Năng lực thuyết phục của Chính trị viên trong Quân đội nhân dân Việt Nam*, Luận án Tiến sĩ Tâm lý học, Hà Nội.
6. Phạm Đỗ Nhật Tiến (2015), “*Đổi mới đào tạo giáo viên trước yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục Việt Nam*”, Tạp chí Giáo dục, số 4, tr.183.